LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN

The policy of this Newspaper is to provide our Latvian people in exile with all available news of importance concerning the world's happenings of political, economic, cultural or social significance. And our special aim is to present the humanitarian ideals and achievements of the great Democracies — the United States of America and the British Empire. This aim, we know, will help maintain the spiritual and cultural unity of the Latvian people and — of all things — will yield hopes for a safer and happier future.

Izdevējs un galvenais redaktors — Publisher and Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis

Redakcija-Editorial Office: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b)

Iznāk divi reizes nedēļā — Published twice a week

Nr. 73 (75) | Authorized by Military Government and UNRRA | Dillingenē, trešdien, 1946. g. 18. septembrī

Ilmārs Rutenfelds

Amerikāņu „par" und „pret" imigrāciju

Pašreizējais stāvoklis tikai mazam ieceļotāju skaitam dod iespēju iekļūt Savienotās Valstīs. Noteiktās kvotes, prasība pēc ASV pilsoņu garantijām politiskā un materiālā ziņā par atsevišķiem imigrantiem resp. samērā augstas drošības naudas deponēšana un ceļa izdevumu segšana un citi ierobežojumi ieceļošanu mūsu tautiešiem padara gandrīz neiespējamu. Jāievēro vēl, ka ne vācu markas, nedz arī okupācijas naudu neņem pretī kā drošības naudu vai arī transporta samaksai, bet ārzemju valūtas turēšana Vācijā arī mums pašreiz noliegta.

Būtiski nemainot ieceļošanas likumus, imigrācijas atbalstītāji AS Valstīs tomēr redz iespēju, kā „apiet" pastāvošās grūtības. Viņi saka, ka noteiktā kvote iepriekšējos gados neesot pilnībā izmantota, kādēļ uz 1935.—1942. g. neizmantoto kvošu rēķina AS Valstīs varot ielaist vēl 948.000 ārzemnieku. Alaska bez tam varot uzņemt plašas ieceļotāju masas. Ja tās tur ielaistu, tad nebūtu likuma kavēkļu, kas ieceļotājiem, reiz Alaskā iekļuvušiem, liegtu doties uz citiem Savienoto Valstu apgabaliem.

Svarīgākais amerikāņu iebildums pret ieceļošanu ir bezdarba palielināšanās draudi. Pret ārzemniekiem vērstais naids palielināšoties, ja bezdarbs kļūšot ikdienišķs, — apgalvo imigrācijas pretinieki. „Eiropā ir ļaudis, kas nemīl brīvību. 20 gadu tur tos piesātināja ar filozofiju, kas nonievāja brīvību. Tie zaudējuši ticību demokratijai un brīvās saimniecības sabiedrībai. Nav metodes, kā atšķirt eiropiešus, kas palikuši šīs slimības neskarti," saka imigrācijas pretinieks senātors Stuarts. Ziņojumi no Vācijas par pārvietoto personu procentuāli lielo noziegumu skaitu un raksti, ka šie ļaudis esot fašisti vai komūnisti, noraidošo nostāju amerikāņos tikai pastiprina, kaut arī kopsavilkumi par Vācijā vai Austrijā DP pastrādātiem noziegumiem parasti nemin likumu un noteikumu pārkāpēju tautību.

Imigrācijas pieļaušanas atbalstītāji savukārt norāda, ka ārzemnieku skaits Savienotās Valstīs patlaban nepārsniedzot 3 proc. Pagātnē Ameriku cēluši ieceļotāji un tikai ar šiem ieceļotājiem, kas bēguši no vajāšanām un Amerikā meklējuši patvērumu un brīvību, tā kļuvusi par spēcīgāko valsti ar augstāko dzīves līmeni pasaulē. Imigrācija, kaut arī ierobežota, esot vēlama. Tā tikai jāplānojot. Jāatvieglinot ieceļošana zināmu arodu pratējiem un ienācēji jānovirzot uz noteiktiem apgabaliem, kur iedzīvotāju un darba roku trūkums. Alaskā slēpjoties neizmērojamas iespējas. Tā spējot uzņemt visus Eiropas bēgļus. Bet arī šie atbalstītāji uzsver, ka imigrācija noteikti liedzama nabagiem, invalidiem, analfabētiem, vājprātīgiem un noziedzniekiem. ASV pilsoņu tiesību iegūšanai jānoteicot vēl stingrākas prasības nekā līdz šim.

Cīņa ap ieceļošanas jautājumu Savienotās Valstīs turpinās. Vieni prasa pastāvošās kvotes samazināšanu, citi prasa uzņemt visas Eiropas pārvietotās personas. Arī mums labvēlīgāka novirziena uzvaras gadījumā mūsu ieceļošanai būtu nopietni ierobežojumi. Bez ievērojama materiāla atbalsta no ASV valdības un sabiedrības puses mūsu vairumam ieceļošana paliktu tikpat neiespējama, kā pašreiz. Ja arī pārvarētu ASV pastiprinošos nevēlēšanos turpināt uz amerikāņu nodokļu maksātāju rēķina atbalstus DP un citiem Eiropas nedienu piemeklētajiem, tad vēl neatrisināts paliks jau-

(Beigas 3. lappusē)

Miera konference steidz darbu

UN pilnsapulce Ņujorkā sāksies 23. oktobrī

Parīzē, 11. sept. (UP). — Pēc 6,5 nedēļu klibošanas Parīzes miera konference nopietni apņēmusies paātrināt savu darbu un paveikt to noteiktajā viena mēneša laikā. Pagaidām par miera līgumu projektu iztirzāšanas pēdējo dienu nolikts 15. oktobris. Delegāti par to vienojušies jau tāpēc vien, ka vairs it nekas cits nestāvot ceļā UN pilnsapulces atklāšanai 23. okt. Ņujorkā, kā to tagad izlēmusas lielvalstis. Lai paātrinātu konferences gaitu, pēcpusdienas sēdes tagad sāksies nevis pl. 16, bet pl. 15. Domāts arī par vakara sēdēm. Dažās komisijās ierosināts atteikties no daudz laika aizņemošās runu tulkošanas daudzās valodās. Tas pagaidām ir viss, ko delegāti apņēmušies darīt, lai strīdiņos Parīzē tiem nepaietu visa ziema.

ASV 11. sept. miera konferencē deklarēja, ka „starptautiskas stabilitātes dēļ" tās atsakās no jebkādām reparāciju prasībām no Itālijas, bet tanī pat laikā Itālijas jautājuma saimnieciskai komisijai norādīts, ka ASV nav domājušas gādāt palīdzību Itālijai tikai tam nolūkam, lai šie līdzekļi aizietu reparāciju maksājumos citām valstīm. ASV pārstāvis Torps (Thorp) aplēsis, ka karš izmaksājis pāri par 335.000.000.000 dol. un ka vismaz 20 miljardu no tiem varētu likt uz Itālijas karagājiena konta. Pēc kara beigām ASV Itālijas saimnieciskai atspirgšanai devušas pāri par miljardu dolaru kredītus. ASV delegāts Kefrijs (Caffrey) nosodīja Bulgārijas „nežēlīgo okupāciju un ekspluatācijas paņēmienus" Grieķijas Rietumtrāķijā un noraidīja Bulgārijas prasību pēc šīs teritorijas. Citās komisijās Itālijas valdība pieprasīja itāļu-dienvidslavu robežu jautājuma izšķiršanu tautas nobalsošanā, bet Francija iesniedza dokumentus par to, ka karš pret Itāliju Francijai izmaksājis 350 milj. dol.

Miera konferences delegātiem kļuvis zināms, ka krievi gandrīz 100-procentīgi noteic pār Austrijas rūpniecības galvenām nozarēm, pie kam Austrijas fabriku pārņemšanu krievi attaisno ar argumentu, ka tās piederējušas vāciešiem, kurpretim Austrijas valdība ieskata, ka fabriku īpašuma tiesības jānoteic pēc 1938. g. marta stāvokļa, kad Vācija ar varu sev pievienoja Austriju.

Anglija, kas pret Itāliju bija iesniegusi pāri par 11 miljardu dol. zaudējumu atlīdzināšanas prasības, 9. sept. atteicās no jebkādām reparāciju prasībām no Itālijas, izņemot vienīgi savas tiesības pārņemt jebkuru itāļu īpašumu britu territorijā. Pret Itāliju sākumā iesniegto zaudējumu atlīdzināšanas prasību apmēri pārsniedza 30 miljardu dol.

9. sept. Padomju Savienībai izdevās panākt visu lielvalstu, atskaitot ASV, piekrišanu UN pilnsapulces atlikšanai līdz 23. oktobrim. ASV vēlāk savus iebildumus tomēr atsauca. Lai paātrinātu miera konferences darbu, 4 lielvalstis privāti cenšas vienoties par jauno Itālijas-Dienvidslavijas robežu un arī par Triestas brīvterritorijas robežām.

The Stars and Stripes

Sarkanie izslēdz 3 rakstniekus pret „rietumu" ideoloģiju vērstā tīrīšanā

Maskavā, 9. sept. (UP). — Komūnistu partijas centrālkomitejas pavēlētajā sociālā tīrīšanā krievu rakstnieki un dzejnieki ir jaunākie upuri. Pagājušā nedēļā „iztīrīja" teātrus. Šodien paziņots, ka politisko trūkumu dēļ no posteņa atcelts Padomijas rakstnieku savienības prezidents — Ļeņingradas rakstnieks Nikolajs Tichonovs. No savienības izslēgts vēl cits Ļeņingradas rakstnieks — Michails Zoščenko un dzejniece Anna Achmatova, jo „viņi nav nostājušies uz padomju varas platformas un nav piedalījušies sociālistiskās jaunuzbūves darbā." Kāds cits dzejnieks — Boriss Pasternaks publiski izzākāts tā „nepolitisko" darbu dēļ.

Rīkojoties pēc centrālkomitejas lēmuma, rakstnieku savienība pieņēmusi rezolūciju, kurā nosoda darbus ar „rietumu buržuaziskām idejām." Rezolūcija beidzas šādi: „Visiem rakstniekiem, bruņotiem ar Ļeņina un Staļina mācībām, jāatklāj kapitālistiskā ielenkuma patiesā daba, jācīnās pret samaitājošām ietekmēm, jāizskaidro modernā imperiālisma raksturs, kurā paslēpti jauna asiņaina kara draudi." Savienības rezolūcijā rakstniekiem doti šādi mērķi: cīnīties pret svešām ietekmēm un ideoloģijas un nostājas trūkumiem; gādāt, lai padomju rakstnieks būtu izglītots kā īsts savas tautas un Padomijas valsts interešu pārstāvis; vadītājiem Padomijas rakstniekiem jākļūst par komūnistu partijas paliģiem tautas izglītošanā; rakstnieku vidū jāpiekopj sistēmatiska propaganda partijas garā par galvenajiem iekšzemes un starptautiskiem jautājumiem; rakstniekos jāieaudzē cīnītāju gars un aktīvi uzbrūkoša komūnistu ideoloģija.

The Stars and Stripes

Kara atskaņas Padomijā

Maskavā, 8. sept. (UP). — Kāds komūnistu partijas centrālkomitejas izdodamais laikraksts publicē Kolbanovska rakstu „Komūnistiskā morāle," kurā, starp citu, teikts: „Tā būtu bīstama ilūzija noticēt, ka kapitālisms un tā daudzējādi izpaudumi mūsu zemē jau būtu pilnīgi iznīdēti. Kapitālisma psiholoģija vēl aizvien spokojas laužu smadzenēs un aizvadītajos gados, jo īpaši vācu okupācijas laikā, tai doti jauni dzenuļi." Fašistiskā inde ne tik vien atnesusi milzīgus materiālus postījumus, bet jo dziļi ietekmējusi arī krievu tautas psiholoģiju. Kolbanovskis jo īpaši kritizē zināmu iedzīvotāju aprindu nostāju pret Padomju Savienību jaunpienākušos Baltijas apgabalos un Moldavas reģionā, kur būšot vajadzīga milzīga „audzināšanas piepūle," lai iznīdētu buržuazijas un nacionālisma atliekas.

Sevišķa kritika šajā rakstā veltīta arī visā Padomijā pazīstamajam Utjosova džesa orķestrim, kam pārmet, ka tas ar savu „deģenerēto mūziku" radot pateicīgu zemi reakcijai un pretpadomju darbībai. Arī Maskavas „Večerņaja Moskva" tāpat noteikti nostājas pret Utjosovu un raksta, ka viņa mūzika Padomijas mākslai esot ne tikai pēc būtības svešа, bet arī vispār tikai spilgta bezgaumība.

„Salzburger Nachrichten"

Raķešbumbas virs Dānijas un Beļģijas

Kopenhagenā, 11. sept. (AP). — Pag. naktī virs Kopenhagenas novērota „spoku" raķete, kas, pēc liecinieku nostāstiem, „lidoja ziemeļrietumu virzienā apm. 200—800 m augstumā un virzījās pilnīgi bez trokšņa." Raķeti pavada spoža, bet ne pārāk spēcīga gaisma. — Pirmā no noslēpumainām lidojošām bumbām, kas līdz šim krītušas Zviedrijā, 9. sept., kā ziņo „INS," eksplodēja Beļģijā. Bumba nokritusi Vervjēras tuvumā, apm. 40 km no Francijas robežas, bet postījumus neesot nodarījusi. — ASV Sarkanais krusts Vašingtonā paziņojis, ka pēc 7 gadu trimdas no Sibirijas uz Poliju patlaban repatriē pāri par 2.000.000 poļu. Ļublinas stacijā ik dienu pienāk gari vilcieni ar pussadauzītajiem preču vagoniem, kas piecīvēti repatriantiem. ASV SK viņus aprūpē ar medikamentiem un daudziem, kuru vienīgais tērps ir tikai kāda sega vai lupatas, izsniedz arī drēbes. No Krievijas iekšienes jau ieradušos repatriantu vidū ir 1000 bāreņu, kam ASV SK mēģina sagādāt pajumti. — „TASS" Maskavā noliedz Ķīnas preses ziņojumus, ka Padomijā apmācītie 800 ķīniešu lidotāju atsūtīti komūnistu pārvaldāmos Ķīnas apgabalos. „TASS" esot pilnvarots pateikt, ka šie ziņojumi esot „muļķīga fabrikācija." — „Pravda" raksta, ka Italijas karaflotes komandierim dotas aizzīmogotas slepenas pavēles nogremdēt visus viņu kuģus, kad pienāks laiks to nodošanai Sabiedrotiem reparāciju maksājumos pēc miera līguma noteikumiem. Gatavošanos karakuģu nogremdēšanai vadot Italijas karaflotes štāba šefs „de Kurtens." „Pravda" šajā sakarā atkārto PSRS ārlietu ministra Molotova atgādinājumu ārlietu ministru konferencei Parīzē jau jūnijā, kad viņš pasvītrojis vajadzību informēt Italijas valdību, ka karakuģu nogremdēšanas gadījumā Italijas valdībai tie būs jāaizstāj ar citiem. — Grieķijas karalis Georgs, par kura atgriešanos troni izlemts tautas nobalsošanā, ieradīšoties Atēnās 21. vai 22. sept. — Grieķijas ārlietu ministra vietnieks paziņoja, ka Grieķija nosūtījusi notu Dienvidslavijai, pieprasot atbrīvot Dienvidslavijā nolaisties piespiesto grieķu lidotāju un viņa lidmašīnu, bet Dienvidslavija piesūtījusi Grieķijai protesta notu par Dienvidslavijas robežas patvaļīgu nerespektēšanu. — Bulgārijas tautas nobalsošanā 3,8 milj. balsotāju izteikušies par republiku, bet 171.000 par monarchiju. Oficiāli paziņots: „Bulgārija ir republika." Koburgu ģimene Bulgārijā valdīja 69 gadus, kuros Bulgārija piedalījās 3 neveiksmīgos karos. 9 g. v. „izbalsotais" Bulgārijas karalis Simeons 2. tagad ar māti Sofiju priecīgi sakravā savas mantas, lai dotos uz Ēģipti, kur jau atrodas viņa vectēvs — Itālijas bij. karalis un māsīcas — Itālijas bij. princeses. Jaunajam ekskaralim — zēnam Bulgārijas tautas nobalsošanas nozīme palikusi neizprotama, jo viņa vienīgā līdzšinējā kaislība bijusi stādu vākšana. — Ķīnas komūnisti 11. sept. atkal noraidījuši maršala Čangkaišeka visjaunāko pamiera piedāvājumu. — Sākoties Lon-

(Beigas 4. lappusē)

Baltijas valstu stāvoklis

Eiropas lielajā presē interese par mums pieaug. Parīzes „Le Monde" („Temps" pēctecis) Baltijas valstu jautājumam veltīja plašāku rakstu, par ko mūsu laikrakstā jau ziņojām, un 4. sept. deva arī kāda vārdā neminēta baltu žurnālista rakstu. Tanī teikts, ka neviena no Parīzes miera konferences dalībniecēm tiešām nav pacēlusi balsi pret Padomijas 3 baltiešu „ministru" klātieni un ka arī konferences sekretariātā nav radušies iebildumi pret viņu mandātu derīgumu. Tas tomēr nebūt neesot jāizskaidro par kādu Padomijas „diplomātisku panākumu," jo miera konferences mandātu komisija īstenībā pārbaudījusi tikai valstu delegāciju vadītāju pilnvaras un arī konferences dalībnieku oficiālā sarakstā nav atzīmēts, ka šie 3 pārstāvji būtu Padomijas „Baltijas valstu" ministri, bet gan tikai tas, ka viņi ir Padomju Savienības delegācijas locekļi. Ar to tad likumīgo Baltijas republiku pārstāvjiem vispār atkrīt kaut kāda vajadzība protestēt par šo konkrēto gadījumu. Ja presei izdalītos konferences dalībnieču sarakstos Padomijas delegācijas locekļi arī ir atzīmēti ar to dažādiem tituliem, tad tā ir šādu sarakstu sastādītāju un izdalītāju personīga lieta.

Nirnbergas prāvas apsūdzības rakstā krievi gan dēvēja Baltijas valstis par Padomijas republikām, bet ASV galvenais tiesnesis Džeksons pret to protestēja jau 1945. g. 6. okt., kas „Le Monde" slejās bija atzīmēts pag. g. 21. un 22. okt. Līdzīgu oficiālu paziņojumu par to deva arī Anglijas ārlietu ministrija. Nav pareizs arī apgalvojums, ka ASV, klusu ciešot, būtu samierinājušās ar pašreizējo stāvokli, jo tās vairākas reizes enerģiski pasvītrojušas savu nostāju un to nesen apliecinājušas arī ar Igaunijas pārstāvim izsniegtiem 3 dokumentiem, kurus parakstījis ārlietu ministrs Berness. Līdzīgu nostāju ASV attiecina arī uz pārējām Baltijas valstīm. Baltijas tautas tāpēc cer tikai uz taisnīgu mieru, kas būs saskaņots ar Atlantikas chartas principiem.

Arī Parīzes „Continental Daily Mail" jau 31. aug. publicēja kāda E. Ševaljē (E. W. Chevallier) Baltijas valstu pašreizējam stāvoklim veltītu plašāku vēstuli. Tās autors atsaucas uz Reutera aģentūras nesen izplatīto ziņojumu par uzplaukumu, ko Padomijas 5 gadu plāns solot Baltijas valstīm. Šajā sakarā viņš norāda, ka Krievija okupējusi Baltijas valstis pretēji to gribai un pilnīgā pretrunā ar tām noslēgtiem neuzbrukšanas līgumiem. Tagad visiem ir zināms, ka tas noticis ar slepenu nolīgumu, ko Krievija 1939. g. 23. aug. noslēdza ar Vāciju. Atreferējot šī nolīguma attiecīgo pantu, E. Ševaljē uzsver: „Šis slepenais nolīgums bija otra pasaules kara īstenais iemesls. Ar to sadalīja Poliju un Krievijai ļāva okupēt Lietuvu, Latviju un Igauniju. Šīs valstis pašas nekad nav gribējušas kļūt par Krievijas vasaļiem, un tikai krievu bruņotie spēki spēja tām nolaupīt neatkarību. Padomijas izdarītā okupācija šīs valstis ir pilnīgi izpostījusi un Reutera aģentūras aprādāmo labumu vietā atnesusi tikai terroru."

E. M—s

Parīzes miera konferencē, kā informē PSRS prese, Padomijas delegācijas loceklis — „Latvijas PSR ārlietu ministrs" P. Vāleskalns ievēlēts Ungārijas miera līguma sagatavošanas komisijā, kurā Padomiju pārstāv arī PSRS jaunais ārlietu viceministrs F. Gusevs.

Gsp. Izp. Voldemāru Klementjevu, dz. 27. 6. 6., m. māte Meta Klementjeva: DP Camp, Jägerkas., Eichstätt, Bay. (13b). 3509

Chronika

Regensburgas „Von der Tann" kazarmās tīra pagalmus, gaiteņus, kāpnes, istabas un logus. Labo bojājumus, ceļ jaunas „labierīcības." Šķind zāģi, klaudz cirvji, šļakst ūdens. Ar ticību sirdī un Dieva palīgu te uz jaunu dzīvi ierīkojas pāri par 700 DP — latviešu, poļu un ukraiņu, kam **septembra sākumā it pēkšņi bija jāatstāj idilliskā Altneihauzas nometne pie Filzekas, Augšpfalcā. Tur** palikuši tikai 35 līdzšinējie iemītnieki, lai UNRRA's uzdevumā sagaidītu savas nometnes jaunos apdzīvotājus — židus. Ar zināmām skumjām latvieši atceras nupat atstāto Augšpfalcas kluso stūrīti, kur bija izveidojusies jo rosīga pašdarbība. Pēdējā laikā darbojās pat 2 drāmatiskie ansambļi, labs koris, tautskola un nesen darbību uzsākusī vidusskola ar 1. un 2. klasi. Visa sabiedriskā dzīve norisinājās pašu celtās sabiedriskās ēkās. Pavasarī daudzi neiestrādātā un sliktā zemē bija iekopuši savus ģimeņu dārziņus. Ģimenes dzīvoja atsevišķās istabiņās pa 3—5 cilvēki kopā. Netrūka pašu spēkiem sagādātā kurināmā. Nometnes aprūpes un amerikāņu armijas dienestā bija saistījušies ap 90 proc. darba spējīgo vīriešu, kam darba atrašanā daudz palīdzēja nometnes UNRRA's vadība. Tas viss jāatjauno un jāpanāk jaunajā vietā **(Ž. Drava).** — Neinburgas (vorm Wald) latviešu nometnes iemītnieki Augšpfalcā 9. sept. pārvietoti uz **Marktredvicu.** Jaunā nometne iekārtota bij. viesnīcas telpās: UNRRA Team 144, Latvian Camp, Kastner Bräu, Marktredwitz, Opf., Bay. **(V. Zirnītis).** — Veldenas latviešus no sirds iepriecināja ilgi gaidīto mākslinieku — Lidijas Blumentāles, Ritas Šēferes un Teodora Brilta apciemojums un vērtīgs koncerts 6. sept. sporta zālē. Lai bagātīgās ziedu veltes mākslinieķiem ir atgādinājums jaunam apciemojumam **(Jānis Kalniņš).** — Lībekas latviešu simfoniskais orķestris diriģ. Vernera Taubes vadībā neilgā pastāvēšanas laikā devis jau ap 40 koncertu. Viens no tiem nesen bija veltīts mūsu bij. karavīriem **Grosenbrodes nometnē.** Orķestrī 30 mūziķu. Vērtīgs ieguvums tam ir koncertmeistars Kārlis Vestens, violončellists Arvids Cieminš, fagota solists Jānis Kaselūns un dziedones Lilija Herlinga un Skaidrīte Bundže **(J. Vestfālis).** — Angļu armijas 30. korpusa štāba aicināti, **Hannoverā** uz apspriedi ieradās latviešu pārstāvis pie korpusa štāba Putnaērglis, Oldenburgas latviešu pārstāvis pie UNRRA's 146. vienības Sudmalis, lietuviešu un igauņu pārstāvji un UNRRA's galvenās mītnes Hannoveras apgabala darba un labklājības lietu kārtotāji. Apspriedē norādīts, ka par pāriešanu no vienas joslas otrā bez īpašām atļaujām sodīs ar DP tiesību atņemšanu. DP — meža strādnieku skaits jādivkāršo, jo mežu darbus veic visvairāk militāro iestāžu un armijas vajadzībām. UNRRA's pārstāvis bija neapmierināts ar baltiešu DP — sieviešu gauso pieteikšanos darbam Anglijas sanatorijās. Būšot nepatikamāk, ja šo darbu nāktos piedāvāt vācietēm, kuŗu atsaucība būs lielāka. Atkārtoti norādīts, ka vēlama DP brīvprātīga saistīšanās darbā. Ar varu nevienu darbā nespiedīs, bet katram darba spējīgam jāsaprot, ka viņa pienākums ir strādāt. Turpmāk angļu darba pārvaldes darbu ārpus nometnēm DP dos vienīgi ar UNRRA's vidutājību, jo tā pārzina katras personas līdz šim parādīto strādāt gribu. Par emigrāciju norādīts, ka tās izkārtošana nav paredzama ātrāk par 2—3 gadiem. — Inž. Putnaērglis norāda, ka kopš 1. jūlija pārvietotās personas angļu joslā no jauna vairs nereģistrē. Izņēmumus varbūt varēs izlūgties, ja var pierādīt dibinātus kavējumus, kas lieguši reģistrācijā ierasties agrāk, piem., atrašanās gūstekņu nometnē, slimnīcā un tml. Lai palīdzētu latviešu bij. karavīriem, kas vēl nav dabūjuši DP indeka kartītes, nekavējoties jāpaziņo prof. K. Kundziņam (Member of the C. B. A. Council, Latvian Camp, „Frische Quelle," Hiddesen bei Detmold, Lippe) viņu uzvārdi, vārdi un citas vajadzīgās personālijas, nometnes vai slimnīcas adreses un paziņotāja uzvārds, vārds un adrese. — Latviešu bēgļu centrālās pārstāvības iestādes saņēmušas atļauju latviešu laikraksta izdošanai angļu joslā. Tas, cik paredzams, iznāks **Detmoldā.** No Amerikas Detmoldā saņemts lietotu drēbju sūtījums. Tās sadalīs daudzbērnu ģimenēm, apgādājamām personām, bij. karavīriem un viņu ģimenes locekļiem, pirmās ievērojot to nometņu vajadzības, kas kārto savas saistības ar latviešu bēgļu pārstāvības centrālajām iestādēm **(„Dienas Pausme"** Oldenburgā). — Ezerciema latviešu nometnē **Zēdorfā** no 931 vīrieša mežu darbos nodarbināti 468, nometnē 196, pie vāciešiem 30. Neatalgota darba 50 strādnieku vidū ir 37 baraku vecākie vai uzturziņi, 3 kursu vadītāji, sporta daļas vadītājs, 4 frizieri, rotaļlietu darbnīcas vadītājs, kooperātors un 2 pulksteņtaisītāji. 22 vīrieši apmeklē ģimnaziju vai tautskolu, 65 ir invalīdi un darba nespējīgie, bet 100 vēl var nodarbināt. — Anglijas darba ministrijas pārstāvis Goldbergs nometnes iedzīvotājiem paskaidroja, ka angļi aicina darbā savās tbc sanatorijās baltiešu sievietes tādēļ, ka angļi novērtējuši baltus par strādīgākiem un centīgākiem darbiniekiem, kas labi strādā un arī vadolas iemācās ātri un viegli. Nav jābīstas no saslimšanas, jo sanatorijās nodarbinātām baltietēm ar slimniekiem nebūs tiešas saskares. Dzīves apstākļi būs ērti — atsevišķās ēkās un glīti iekārtotās istabās pa 2 personām katrā. Izbraukšana uz Angliju paredzēta tuvākās 4—5 nedēļās. Katru nedēļu uz Angliju labos tvaikoņos vedīs pa 200 baltiešu. Ierodoties Anglijā, katrai baltietei izmaksīs kabatas naudu nedēļas algas apmērā — 41 šiliņu. Jaunā darbā baltietes baudīs tādas pat tiesības, kādas ir anglietēm. 41 šiliņš nedēļā uzskatāms par augstu atalgojumu, jo 10 cigaretes Anglijā maksā 1 šiliņu un laba kokvilnas kleita 40 šiliņu, pie kam jāievēro, ka uzturs un dzīvoklis būs par brīvu. Līgums jāparaksta vismaz uz 1 gadu, bet ja Vācijā dzīvojošiem piederīgiem būtu jārepatriējas, tad darbu varēs pārtraukt katrā laikā un repatriēties kopā ar piederīgiem. Anglijas pavalstniecību var iegūt pēc 5 gadu nodzīvošanas Anglijā, ja parādītas labas pilsoņa īpašības. 1000 baltiešu būs pirmā grupa, kuŗai nākotnē, varbūt, varēs sekot nākošie tūkstoši. Pagaidām uz Angliju varēs braukt tikai baltietes bez ģimenēm. Nokārtojoties dzīvokļu jautājumam, turpvarēs doties arī ģimenes sievietes, bet vēlāk, sagaidāms, arī vīrieši **(„Ezerciema Balss" Zēdorfā).** — ASV bruņoto spēku virspavēlniecība norādījusi, ka DP aizliegts pāriet joslu robežas Vācijā. DP lūgumus ceļojumiem ārpus ASV joslas turpmāk nepieņems un Militārās valdības ierēdņiem aizliegts izdot tiem ceļošanas atļaujas. Visi DP, kas neatļauti atstās ASV joslu, pēc atgriešanās automātiski zaudēs DP tiesības. — ASV bruņoto spēku virspavēlniecības „G 4" daļa paziņo ASV kara ministrijas norādījumu, ka Brazilija no amerikāņu joslas varēšot uzņemt tikai 1—2.000 DP mēnesī un nevis 100.000 vienā gadā, kā bija minēts agrāk **(„Dienas Ziņas"** Mērcfeldā). — **Bad-Mergentheimas** nometne Virtembergā aicina tautiešus no 15.—19. sept. apmeklēt šejienes latviešu mākslas, amatniecības un folkloras lietu izstādi. 15. sept. pl. 20 viesnīcas „Victoria" zālē izrādīja R. Blaumaņa „No saldenās pudeles" **(A. Jūgs).** — Fišbachas latviešu nometni pie Nīrnbergas apmeklēja Anglijas apakšnama locekļis sērs Klifords Smits, kas ir arī Bēgļu aizsardzības komitejas priekšsēdis Londonā. Viņš iepazinās ar latviešu skolu un lietiskās mākslas izstādi un noklausījās Ksenijas Brantes koncertu. Augstais viesis apmeklēja arī dažas nometnes darbnīcas un latviešu apdzīvotas barakas. Jautāts par mūsu likteni, sērs Klifords Smits izteica noteiktu pārliecību, ka mēs atgriezīsimies brīvā Latvijā, kaut arī uz to būtu jāgaida. — Frankonijas novada latviešu nometņu apvienības nākamā sēde, kas 4. sept. nevarēja notikt Hersbruka, būs 26. sept. Laufā. — Bavārijas latviešu novadu un nometņu komitejā informācijas sanāksmē Hersbrukā vairāki pārstāvji atbalstīja LCP locekļa Jēk. Poruka jau LCP 4. sesijā Blombergā izteikto ierosinājumu — izraudzīt Latviešu Centrālās komitejas sēdekli amerikāņu joslā. Par amerikāņu un franču joslas LCK delegācijas darbību izskanēja diezgan asa kritika. Pēc pēdējiem datiem, Bavārijā patlaban ap 34.000 latviešu trimdinieku. Nometņu iemītnieku lielai daļai nav iespējams atrast piemērotu nodarbošanos. Pēc drošības pārbaudes no nometnēm izraidītiem ir tiesības vietējās komisijas lēmumu pārsūdzēt virskomisijā tuvākās amerikāņu divizijas štābā, adresējot pārsūdzības lūgumus: To the Commanding General, Infantry Division, Screening Officer. — Fišbachas un Mērcfeldas nometņu latviešu vadības pārstāvju klātbūtnē 3. sept. Fišbachā svinīgi atklāta mūsu pirmā dārzkopības skola trimdā, kuŗā darbu iesāk 60 audzēkņu. Skolas dir. agr. Ozoliņš norādīja, ka 2 gadu mācības viela jāapgūst 1 gadā. LCP locekļis J. Poruks solija sabiedrības atbalstu. Jaunā skola nosaukta par prof. Nik. Maltas dārzkopības skolu, tā pieminot latviešu lielo botaniķi, kuŗa mūžs tragiski izbeidzies trimdā Vācijā („Vēstis" Fišbachā).

Atbrīvoti tautieši

Babenhauzenas kaŗagūstekņu nometni likvidē. 7. sept. no tās atbrīvoti 73 latviešu bij. kaŗavīri: Ern. Dreimanis, Nik. Dubovskis, Laimons Lācis, **Juris Vidners, Ilgvars Zadovskis,** Jāz. Ādamovičs, Alfr. Ādamsons, Tenis Ādminis, Nik. Andersons, **Paulis** un Pēteris Anspaki, Arv. Apsītis, Laimons Auziņš, Jūlijs Bankovics, Arvīds Bārzdelis, Kārlis Bēts, Arv. Bišmeistars, Vladisl. Bricis, Nik. Biķis, Gunārs Briedis, Jānis Būmanis, Nik. Bundže, Arv. Cinauskis, Pauls Dižmanis, Jāz. Dombrovskis, Kārlis Daudzietis, Art. Ēķis, Vold. Gailītis, Miķ. Ģeņģeris, Arv. Gramkaus, Bernh. Irbiņš, Indulis Jansons, Bernh. Jaunzems, Andris Ķirsis, Ilmārs Konštulis, Reinis Kūms, Nik. Lagzdiņš, Jānis Lancmanis-Ķieģelis, Andr. Laukmanis, Mārt. Lēvīts, Ed. Lūsis, Uldis Maksiņš, Kārlis Maurāns, Jānis Naglis, Ēriks Papa, Jānis Pese, Pēt. Pliķēns, Arn. Priede, Arv. Purgals, Jānis Rika, Alfr. Rusmanis, Jānis Rubļevskis, Alb. Sermuliņš, Andis Širsniņš, Stan. Sitals, Gunārs Sperliņi, Kārlis Šmits, Bruno Tilups, Jānis Upenieks, Aleksandrs Vācietis, Har. Veide, Vladim. Volnistijs, Rob. Vorotinskis, Ant. Voskāns, Edg. Zariņš, Alfr. Ziemelis, Jānis Baumanis, Nik. Orlovs, Jānis Burnavs, Vilis Purdziņš un Alfr. Tabaks.

Uz Heilbronnas nometni nosūtīti Aleksis Bērziņš, Donāts Badūns, Buss, Voicechs Kevrelis, Arturs Lindenbergs, Vladim. Mačuļskis, Verners Mūrnieks, Aug. Pētermanis, Heinr. Petkevičs, Raim. Damaševskis, Arn. Pūris, Ernests Māliņš, Arturs Steinbelts, Tomass Spruksts, Jānis Sauskis, Oļģ. Stuberovskis, Jāz. Suvrila, Leo Tarvids, Staņ. Vanags, Imants Veidemanis, Aleksandrs Zariņš, Sarkans un Rudzītis.

Babenhauzenā vēl paliek daži desmiti latviešu bij. kaŗavīru, kas slimības vai citu iemeslu dēļ nav paspējuši būt pārbaudē. To atbrīvošana paredzama tuvākā nākotnē.

A. Kalniņš

HDP universitāte — mūsu kultūrālās cīņas līdzeklis

Hamburgas DP universitātes (Baltijas) ārk. prof. Rutmanis Fišbachas nometnē iznākošajām „Vēstīm" izteicās: — Nedrīkstam ar tik vieglu roku graut uzticību iestādījumam, kuŗam latviešu tautas un Baltijas DP likteņos ir jāveltī tik liela uzmanība un saudzība, kā vai nekam citam mūsu tagadējos apstākļos. Baltijas universitāte darbojas un darbosies. Tās pastāvēšana mums ir vienīgais atlikušais un mums tik raksturīgais kulturālās cīņas līdzeklis nervu kaŗā, kuŗā mums jāpārstāv Baltijas nāciju vienība. Šī universitāte ir mūsu nacionālās kultūras sasniegumu saglabātāja, jo sakopo trimdā esošos zinātnieku kadrus, kuŗu izveidošana bija nacionālās kultūras kopšanas veselu paaudžu darba rezultāts. — Frankonijas novada latvieši ar savu nometņu apvienības vidutājību, kā zināms, it sevišķi veicina HDP universitātes atbalstīšanu.

Pēteris Ērmanis

Trejādi ilūzionisti

Viņš cilvēkiem redz iedomātas sejas:
Teic draugu to, kas nīst, kas acīs smejas,
Glums liekulis tam sirsnīgs šķiet un īsts
Un melni dubļainais — kā sniegs tik šķīsts.

•

Lai sīks tam viss, lai visur kājas pītos,
Viņš sevi pielūdz vakaros un rītos.
Lai lētākais pat vainadziņš tam rist,
Vēl nāvē jutīs: „Še kāds dižais mirst!"

•

Viņš barā atbalsi un jūsmu rada;
Ja varmāks viņš, kliedz ļaudis:
„Lai mūs vada!"
Ja talantiņš, skan spriedums:
„Ģenijs tirs!"
Ja krāpnieks, teic to: „Taisnais,
taisnais virs!"

Mintauts Eglītis

Antons iet pasaulē

(5. turpinājums)

Pa ganceļu tusnīdamas nāca mājās govis, meitas, traukus skandinādamas, gāja uz kūti, puiši pie akas dzirdīja zirgus. Antons smaidīja un domāja: vai viņa vieta nebija pie zirgiem? Kā viņš iekūlies līnijniekos? Kaut kas viņu vilktin vilka piecelties, pieiet pirmajam bērim, noglaust tā kaklu un iekult miltūdeni. Ja viņš atmestu visam ar roku un salīgtu Ciesniekos par gājēju? Bet vairāk nekā nepaguva izdomāt: no mājas palieveņa nokāpa Zete un nāca taisni uz viņiem, līganā gaitā, viegli un raiti. Melnīgsnējai sejai smaidot, viņa bija klāt.

„Mamma ielūdz jūs visus vakariņās."

Apmulsis Antons piecēlās un paskatījās uz Stādu, bet, tā kā Zete smaidīja pretī, atbildēja pirmais:

„Pateicamies, jaunkundze."

Vairāk nekā viņš nezināja teikt. Stāds palocījās ar veca līniju vilka eleganci, bet Jūriņš paliecās uz priekšu kā paklupis, reizē iekŗerdams roku matos. Neviens vairāk nerunāja. Zete, vēl brītiņu pagaidījusi, pasmaidīja, apgriezās un gāja atpakaļ. Rodziņš, padzirdis sarunu, pienāca pie loga:

„Ko, vakariņās? Piens, sviests, miksta maize, — jauki!"

Vakariņošana notika saimnieku lielajā istabā. Iegājis bariņš izvirzījās rindā gar durvju sienas malu. Citu ļaužu vēl nebija, vēl visi klusēdami samirkšķinājās un sasmaidījās. Bet tūliņ priekšnamā iedunējās saimnieces soļi. Tūliņ aiz viņas istabā iesvērās Žvīka. Nostājies pret galda galu, viņš uzmeta nopietnu skatu padotajiem un garenās rievas viņa sejā ievilkās vēl gaŗākas. Pakalpīgi viņš paskatījās uz namamāti, kā pavadītājs koncertā uz maestro, par zīmi, ka viss kārtībā, un tūdaļ saimniece aicināja visus sēsties.

Zete ienāca istabā pa citām durvīm. Viņa atsēdās mātei līdzās, un otrā pusē tai palika gaŗa, tukša galda mala. Antons sēdēja viņai pretī. Blakus bija piemeties Balodis, bet kā Zete atsēdās, tā viņš nodūra acis un tāds sēdēja visu maltītes laiku, skatidamies uz ēdamo un to paņemdams it kā pa apakšu. Antons nezināja, vai priecāties vai nožēlot, ka viņam tik laba vieta, viņš tikai juta, ka, paņemot maizi, drusku drebēja pirksti. Zete pēc kārtas visiem uzsmaidīja un piedāvāja pienu, un tā bija visa viņas palīdzība, vēlāk ēdienu padeva gājējas, tās atsauca no virtuves.

„Ēdiet, ēdiet dūšīgi," saimniece skubināja cieminus un noskatīja visus pēc kārtas, „kas vesels un krietni izstrādājies, tam ēstgriba vienmēr laba."

Ēdēji cits pēc cita kaut ko norūca, viņi tiešām arī ēda. Visi triepa biezas sviesta un biezpiena kārtas uz baltmaizes rikām, asi zobi atdalīja kumosus un tie nozuda mutēs līdz ar prāviem piena malkiem. Maizes grēdiņas nozuda dažos acumirkļos, tāpat ķimeņmaizītes, un krājumus meitām vajadzēja atkal papildināt. Līdz ar ieēšanos auga labsajūta. Sākumā visi tikai smaidīja, bet tad sāka arī runāt. Vispirms, protams, Ciesniece, tad tai pieskaņojās Žvīka, tad dažus teikumus pāri galdam pārsvieda Stāds, tos uztvēra saimniece, bet Žvīka paskatījās runātājā kā bērnā, kas savā nezināšanā sarunājis diezko. Bet viņā neviens neskatījās, Stādam piebalsoja Kriemiķis, tad Rodziņš palaida smieklu par kādu saimnieces joku un atbilde ierāva visus vēl lielākos smieklos.

Zete atsmaidīja visiem, bet pati nebija nekā teikusi, neviens viņai arī nekā nebija jautājis. Ar nemieru Antons domāja: kam viņš nevarēja ar Zeti parunāt? Pat viņa pienākums tas bija, jo sēdēja meitenei vistuvāk. Ko lai jautā, ko lai pastāsta? Kas viņai patiktu? Šie jautājumi māktin uzmācās un, labāka nekā neatradis, viņš izteica:

„Vai jūs ar šodien bijāt pie stabu celšanas?"

Zete pārsteigta skatījās uz Antonu. Šai brīdī arī citu runās bija iestājusies atelpa — klusums, un Antons juta, ka asinis kāpa galvā. Bet piesarkusi bija arī Zete un tūliņ atbildēja:

„Nē, šodien nebiju, bet rīt gan nākšu paskatīties."

„Noteikti jums jāatnāk, jaunkundz!" Rodziņš sauca no galda gala. „Jau šodien bija ko redzēt. Kā melns sanāca..."

Zete atsmaidīja Rodziņam, bet tūliņ atkal pagriezās uz Antona pusi. Nu atkal kaut kas bija jāsaka, lai saruna neapstātos. Bet nekā nevarēja izdomāt.

„Ko jūs vasarā strādājat?" Antons jautāja, bet atkal nosarka, jo iedomājās: kam Zetei viņam tādas lietas jāstāsta? Bet viņa nekautrējās:

„Labprāt grābju sienu un lasu ogas. Dažreiz sēžu arī uz mašīnām. Ja tik neiejūdz kādu jauno."

„Mēs jums palīdzēsim pie siena," iejūsminājies Antons runāja tālāk, „te gan pļavu maz, nav kā mūsu pusē... Pie mums meži tādi, ka ne tekas, ne ceļa, un kad pēc liela gājiena iznāk malā, tad verstīm var iet, — klajs un klajs un zāle līdz ceļiem. Tur dažreiz dzīvojam dienām..."

Zete lielām acīm skatījās preti, un Antons, pievarējis pirmo apmulsumu, nodomāja: tā varētu daudz stāstīt, tomēr gribas arī apklust un sajust tikai viņas skatu vien. Bet še jau bija arī citi. Saimniece, padzirdusi pieminam pļavas un sienu, iekrita valodās ar lielu balsi:

„Pie siena, pie siena, jā, jā... Labi, ka tu, dēls, piemini derīgas lietas. Tad jau nu visiem būs jānāk un meistars arī neatteiksies..."

Ciesniece pagriezās pret Žvīku, un techniķis sataisīja tādu seju, ka siena grābšana Ciesniekos viņa ļaudīm jau ieskaitīta kārtējos darbos. Arī strādnieki sakustējās:

„Nav ko runāt... Visi, kā te sēžam!"

„Sen nav izkapts turēta rokās, — būs jāmācās no jauna..."

Kad vakariņas bija beigušās, līnijnieki saskatījās, reizē cēlās, vēl Stāds piegāja saimniecei pateikties un tad visi gāja ārā. Antons turējās pēdējais, viņš gribēja redzēt, kur paliks Zete, bet nebija ko redzēt: kā visi piecēlās, tā arī viņa, apgriezās un iegāja savās istabās.

Dienas gāja karstā rakšanā, nekas vēl nebija padarīts un darbi priekšā stāvēja lieli. Pirmie stabi pie Naudiņiem bija uzslieti vairāk goda pēc, tagad vajadzēja bedru lielā daudzumā un tādēļ ap tām locījās vai visi vadu licēji un strādnieki. Dienas lielāko pusi raka un pievakarē cēla stabus, tā darbs šķirās ātrāk. Antons tagad strādāja Naudiņu galā, uz Mežsargiem aizsūtīja citus vīrus. Pēdējās dienās viņš bija tā iemanījies, ka uzveica jau dažu labu racēju. Žvīka, braukādams apkārt un visu uzraudzīdams, bija to ievērojis un uzlūkoja Antonu jau ar redzamu labpatiku. Viņš tagad izpildīja arī Žvīkas ziņneša vietu — brauca uz Mežsargiem, uz veikalu un citur. Stabus ceļot, Stāds viņu aicināja līniju noskatīt, tas bija atbildīgs uzdevums, bet Antons to darīja ar prieku un viņa noskatītie stabi arī vienmēr cieši jo cieši gulēja rindā.

Saticība ar biedriem bija laba, tikai Kriemiķis un Tenis reizēm centās uzmesties par aizbildni. Antons dusmojās, kad viņu sauca par audžudēlu, komandēja un rīkoja. Tik bija Tenis palīdzējis, ka teicis iestāties līnijniekos. Par to viņam arī atlīdzinās... Naudu bija jau vairākas reizes prasījis, gan tikai aizdot, bet Stāds brīdināja nedot, atpakaļ nedabūšot. Un bieži Tenis apjautājās par izmaksāšanu, ko Antons esot viņam apsolījis. Nedēļa atkal bija galā. Sestdiena un mēneša vidus solīja algas izmaksu, visi strādāja runīgi un jautri. (Turpinājums sekos)

Amerikāņu...

(Turpinājums no 1. lappuses)

tājums, kas notiks ar mūsu darba nespējīgiem un gados vecākiem tautiešiem, jo tiem iecelošana AS Valstīs ir un būs atkariga no sevišķiem priekšnoteikumiem. Šī problēma visgrūtāk risināma un ar to mums būs pastāvīgi jāsaduras, apsverot izceļošanas iespējas arī citās zemēs.

Randolfs Čerčils
(Randolph Churchill)

Eiropas saliedēšana

Holandē un Beļģijā jau labu laiku aug piekritēju skaits abu šo valstu ciešākai apvienībai vai pat saliedēšanai. Tas var būt sākums daudz lielākām lietām. Rietumu valstīs ļoti populāra ir saliekamo ainavu rotaļa. Vecāki, kas šādas rotaļlietas pērk saviem bērniem, par tām priecājas arī paši, jo izveidot veselu ainavu no cits pār citu sabirušajiem dažāda lieluma gabaliņiem ir itin valdzinoša nodarbība. Bet ne bērns, nedz arī viņa tēvs vai māte nemēdz šādu ainavu sastādīt kopā ar to vien, ka visus tās gabaliņus uz labu laimi met vienā čupā uz zemes, lai vesela ainava no dažādiem gabaliņiem sastādītos pati par sevi.

Tāda, liekas, ir UN diezgan optimistiskā rīcība. Tas pats rīkošanās veids, šķiet, piemīt arī 21 nācijai, kas pašreiz sastopas Parīzē. Bet prātīgs tēvs un pat ne visai apķērīgais viņa dēls, kas gribētu sastādīt veselu ainavu, sāk no atsevišķiem gabaliņiem. Saliekot kopā divi vai trīs gabaliņus vienā vietā un pāris gabaliņu kādā citā, pamazām sāk izveidoties kontūras un, kopā saliktām daļām kļūstot lielākām, rodas savienojums arī ar pārējām gatavām daļām. Bieži vien tas prasa laiku un pacietību, bet visu veselo var sastādīt tikai tad, ja sāk no mazuma.

Mums jācenšas īstenot amerikāņa Vendela Vilkija ideāls. Mūsu mērķim jābūt vienai pasaulei, jo viss, kas būs par to mazāks, cilvēcei nekad neļaus dzīvot mierā un pārticībā. Pasaules saliekamās mīklas uzminēšana prasīs laiku un pacietību. Arī pie tās mums jāsāk ar maziem gabaliņiem un, pakāpeniski savienojot gatavās daļas, sāks veidoties vienas pasaules kontūras. Šis process sācies Holandē, Beļģijā un Luksemburgā. Viņu nodomātā apvienošanās lai mums būtu avots cerības un iedrošinājuma smelšanai.

Tā būs lēna norise, bet nav nekādas steigas. Pasaulei priekšā noteikti ir 20 gadu, kuros valdīs ja ne miers, tad vismaz neērta pamiera stāvoklis. Un lēnām topošas atsevišķu nāciju apvienošanās būs vairāk dzīves spējīgas, nekā bez īstas sirsnības panāktas vienošanās par visas pasaules saliedēšanu, kas varētu reiz rasties no miera konferences strīdiņiem.

Šīs domas īstenošanas vislielākais kavēklis ir Padomju Krievija. Pietiek tikai ieminēties par 2. rietumu valstu sadarbību, kad Molotovs, saskaņā ar savām Kremļa dotām instrukcijām, sāk brēkt par Rietumu bloku. Tanī pat laikā Krievija it mierīgi un lietpratīgi turpina Austrumeiropas uzsūkšanu. Austrumeiropas zemju savienība ar Padomiju tomēr ir pavisam cits stāsts salīdzinājumā ar Holandes un Beļģijas iespējamo apvienību. Visa atšķirība ietverama vienkāršā salīdzinājumā: savstarpēji respektējošu valstu draudzīga vienošanās un iekārtīgas un varenas valsts saimnieciskie un politiskie nekrietnie draudi tās vājākiem kaimiņiem.

Pasaulei ir bailes no Krievijas. Iedomās tā eksistē kā kāda briesmīga un neuzvarama vara, pret kuŗas prasībām būtu veltīgi protestēt. Bet Rietumeiropas Savienotās Valstis varētu būt daudz varenākas par Krieviju, jo īpaši tad, ja tās sabiedrotos ar britu imperiju un saprastos ar Amerikas Savienotām Valstīm.

Krievijas iedzīvotāju skaits ir 180.000.000. Vismaz pagaidām tam jāpieskaita Eiropas iedzīvotāji, kas dzīvo uz austrumiem no „dzelzs priekškara." Viņu, droši vien, ir ap 110.000.000. Krievijas dominētiem totālitāriem spēkiem tātad pavisam kopā iznāk ap 290.000.000 cilvēku.

Rietumeiropas Savienotām Valstīm reiz varētu pieskaitīt Skandinaviju, Holandi ar Beļģiju, Angliju, Franciju, Portugali, Spāniju, Italiju, Šveici, Rietumaustriju un, ne gluži pēdējā vietā, Dienvid- un Rietumvāciju. Šīm tautām kopā ir aptuveni 246.000.000 locekļu un tie visi augsti civilizēti eiropieši, kurpretim Krievijas 180.000.000 vairums ir diezgan primitīvi šķiēti.

Laikmeta dokumentēšana

Kā labs saimnieks pēc uguns vai ūdens nesta posta steidz apskatīt savu saimniecību, uztverot visu, kas ir nelaimē gājis bojā un kas palicis pāri sētas atjaunošanai un tālākam darbam, tā arī bēgļu gaitās esošai tautas kopai ir pienākums dokumentēt un uzkrāt ziņas par tautas nelaimi un par tās locekļu gaitām ārpus dzimtenes. Apzinādamās šo svarīgo pienākumu, Latviešu Centrālā komiteja jau 20. jūnijā ir nolēmusi nodibināt latviešu bēgļu dzīves archīvu.

Bēgļu dzīves archīva materiālu savākšanai ir divi ļoti svarīgas nozīmes. Vispirms šim darbam ir liela nozīme juridiskā un saimnieciskā ziņā. Jau tagad ir pārredzams, cik svarīgi mums dokumenti par vācu okupācijas varas soļiem attiecībā uz latviešu nosūtīšanu darbos uz Vāciju 1943. un 1944. gadā, jaunatnes iesaistīšanu dažādās kara palīgorganizācijās, latviešu jaunekļu un viru starptautiskām tiesībām neatbilstošo spaidu mobilizāciju, darbaspēka „ķeršanu" Rīgas ielās 1944. g. oktobra sākumā un nosūtīšanu nocietinājumu būves akcijās Prūsijā utt. Mums ir svarīga katra vācu okupācijas iestāžu evakuācijas pavēle un citi rīkojumi, kas no vienas puses ļāva latviešiem paglābties no nežēlīgajām austrumu briesmām, bet no otras puses līdz ar bēgļu masām iepludināja Vācijā darbaspēku, mašīnas, lopus, ražojumus, materiālās un gara kultūras vērtības. Nealzmirsīsim, ka mēs savas tiesības vienmēr un visur varēsim pamatot tikai ar dokumentiem un pierādāmiem faktiem. Tāpat bēgļu dzīves archīva materiāli ir vērtīgi vēsturiskā ziņā. Mums ir pienākums pret savu tautu un nākotni dokumentēt katru otra pasaules kara notikumu, kas skar Latviju.

Bēgļu dzīves archīvs savu darbu ir sācis. Ir izstrādāta archīva programma, kuŗā reģistrēti visi svarīgākie ar emigrāciju saistītie notikumi. Programma aptver Latvijas civiliedzīvotāju un materiālo vērtību evakuāciju uz Vāciju, bēgļu dzīvi Kurzemes ielenkumā un nacionālsociālistiskajā Vācijā, latviešu karavīru traģisko likteni otrā pasaules karā un latviešu bēgļu dzīvi pēc pamiera noslēgšanas. Še pieminētais ir tikai kontūras un katrā no šiem posmiem ir simti citu dokumentējamu notikumu. Sevišķa vērība veltījama jau pārdzīvotam. Katra nodzīvota diena, nedēļa un mēnesis mūs attālina no notikumiem, bet laiks izdzēš no atmiņas sīkākus notikumus, nogludina un pat pārveido svarīgākos faktus. Archīva materiāliem jābūt objektīviem, tādēļ nedrīkstam kavēties nevienu brīdi. Katram, kas bijis dalībnieks kādā mūsu tautas liktenim nozīmīgā notikumā, pārdzīvotais un pieredzētais jāfiksē rakstā, kas nekavējoties jāiesūta bēgļu dzīves archīvam. Latviešu dzelzceļnieks, kas kaut ko zina par Tomsena akciju, iestāžu darbinieks, kas pārredz, kur palikusi viņa iestādes manta, zemkopis, kam rekvizēti lopi un darbarīki, fabrikas strādnieks, kas zina, kur ir viņa mašīnas utt., ir aicināts iesūtīt savu ziņu. Bet sevišķi svarīgas ir karavīru atmiņas par cīņām, par uzvarām un pamatumiem, par morāliskām un fiziskām ciešanām. Ir vērts dokumentēt katra latviešu jaunekļa ietiepīgo pretimturēšanos okupācijas varas režīmam, kādēļ arī katrs pretestības kustības dalībnieks ir aicināts talkā. Šie fakti būs piemineklis varonībai un brīvībai.

Tiktāl jau par pārdzīvoto. Bet arī pašreizējie notikumi bēgļu dzīvē jādokumentē. Mēs esam atbildīgi pret savu nāciju par bēgļu dzīvā spēka saglabāšanu, par vēl saglabāto materiālu un kultūras vērtību apzināšanu, sakopošanu, uzturēšanu un pavairošanu. Mums jābūt kā labiem saimniekiem, kas spēj kuŗā katrā brīdī uzrādīt savas grāmatas un rādīt, kā esam saimniekojuši. Tādēļ jāvāc kopā visi svarīgākie nometņu, novadu, apgabalu un centrālo institūtu dokumenti un fotouzņēmumi, jāraksta un jāsakopo archīvā nometņu chronikas, jādokumentē mūsu pūles, panākumi un neveiksmes. Ar laiku, cerams, radīsies vesels latviešu bēgļu dzīves archīva aparāts. Bet tas būs tikai techniskā darba veicējs. Īstais šo mūsu vēstures lappušu rakstītājs var būt tikai visa bēgļu kopa. Latviešu bēgļu dzīves archīva adrese ir: DP Camp, „Frische Quelle", Detmold-Hiddesen (21a).

TUR

(Beigas)

Atspirgšanas ātrumu var izskaidrot ļoti vienkārši. Padomijas centrālā valdība gādā palīdzību Baltijas valstīm briesmīgos apmēros (on a terrific scale).

Nākamos 5 gados Latvija nemitīgā plūdumā saņems ogles, naftu, labību un fabriku iekārtas. Visu šo laiku tās reeksports uz Padomju Savienību būs niecīgs. Nekur citur pasaulē valstis nesaņem tik daudz un nekā nedod pretim. Daudzējādā ziņā Latvijas pēckara problēmas ir līdzīgas problēmām Dānijā, ko es apmeklēju priekš dažām nedēļām. Līdzīgi Latvijai, Dānija pirms kara palāvās uz saviem piensaimniecības ražojumiem un tagad tanī valda izmisīga vajadzība pēc jēlvielām un rūpnieciskās iekārtas. Viņas agrākajiem noņēmējiem rietumos pašiem pārdzīvojot grūtības, Dānijai tikpat kā nav ogļu. Tā nevar apmainīt savu saražoto pārtiku pret visvajadzīgākām precēm vai jēlvielām tādos apmēros, kādi būtu vajadzīgi viņas rūpniecības ātrai atspirgšanai. Latviju turpretim uz vairāk gadiem ar jēlvielām, mašīnām un pārējo rūpniecisko iekārtu apgādās tās biedrenes — padomju republikas, līdz būs atspirgusi viņas pašas rūpniecība un lauksaimniecība. Ja tā būtu atdalīta no Padomju Savienības, viņa nespētu nodrošināt sev kaut cik nozīmīgu rūpniecisku palīdzību no tām valstīm, kas agrāk pirka viņas piensaimniecības ražojumus. Tās atspirgšana vislabākā gadījumā būtu lēna un grūta.

It nenovēršami Padomijas režīma visnoteiktās aizstāves ir pat tās iedzīvotāju aprindas, kas citos apstākļos būtu nosvērušās pret to. Un atkal: še nav politikas, bet saimniecības apsvērumi.

Otrs nozīmīgs faktors Baltijas republiku pēckara atspirgšanā ir Padomijas valdības rūpīgā gādība par to, lai neatsvešinātu zemniecības elementus, kas vēl nav nobrieduši pieņemt pilnos apmēros saimniecisko sistēmu, kāda pastāv pārējā Padomju Savienībā. Lauksaimniecības nemaz nav mēģināts kollektīvizēt, un Baltijas pilsētas un ciemi ir vienīgie Padomju Savienībā, kur zeļ mazais privāttirgotājs. Braucot caur Latviju, nemaz nerodas iespaids, ka tu esi Krievijā. Latvieši paši katrā ziņā neuzskata, ka viņus absorbējis to austrumu kaimiņš. Kopš šī valsts kļuva par Padomijas daļu, latviešu literātūra un māksla spēcīgi auguši. Latviešu mākslinieki, rakstnieki un mūziķi, ar kuŗiem es runāju, ir ļoti lepni ar savu rietumu kultūru. Latvijas republikāniskai valdībai dots tik daudz autonomijas, ka, par cik tas attiecas uz vidusmēra pilsoņu dzīvi, tiem liekas, ka viņi dzīvo neatkarīgā valstī. Šādā atmosfairā jaunuzbūves dziņa gūst panākumus. Kādā manis apmeklētā fabrikā dzelzceļa vagonus izlaboja ēkā, kas vēl tikai pa pusei bija atjaunota pēc tam, kad to iznīcināja nacisti. Es redzēju radioaparātu fabriku, kas ražo pa 2.000 uztvērēju mēnesī. Kādā citā fabrikā mēnesī ražo pāri par 3.000 velosipedu. Gandrīz visas jēlvielas nāk no pārējām Padomju Savienības daļām, bet Latvija tomēr varēs paturēt visu savu produkciju, līdz būs apmierinātas tās iedzīvotāju vajadzības. Paredzēts, ka uz 1950. g. beigām Latvijas rūpniecība būs divtik liela, kā tā bija 1940. gadā. Rīgu un pārējās ostas salabos un paplašinās. Īstenos milzīgu celtniecības programmu, kuŗā paredzēta jaunu māju, skolu un slimnīcu celšana. Te būvēs arī kuģus un tā valsts, kas agrāk bija vai vienīgi lauksaimniecības zeme, kļūs par nozīmīgu faktoru šīs Eiropas daļas rūpnieciskā un lauksaimnieciskā dzīvē.

Es iepazinos ar lauksaimniecības izmēģinājumu staciju, ko vada Latvijas valdībai aizdotais krievu lietpratējs. Te zinātnieki ražo sēklas, kas dos labāko ražu no šejienes zemes. Direktors man pastāstīja, ka caurmēra ražas no hektara jau ir augstākas par pirmspadomju Latvijas sasniegtām. Daudz dara vāciešu aizvesto lopu skaita atjaunošanai, lai gan Latvijas lauksaimniecība savā pirmskara līmenī visā visumā nokļūs ne agrāk par 1951. gadu. Starplaikā centrālā valdība Maskavā palīdz izveidot Latvijā visus zinātniskās pētniecības veidus.

Man sarunājoties ar 48 g. v. republikas viceprezidentu Nurieviči Deglovu (Nurievitchi Deglov?! Deglavs? — red.), viņš valsirdīgi apstiprināja, ka vācu propaganda ietekmējusi šīs valsts iedzīvotājus, jo īpaši jaunatni. „Ne visi fašisti bija aizbēguši līdz vāciešiem," viņš sacīja. „Organizētas pretestības mums nav, jo tā sev nevar nodrošināt piekritējus valstī, kur 17.000 zemnieku iedota zeme un kur cilvēki paši savām acīm var vērot palīdzību, kas nāk no pārējās Padomju Savienības. Viņus tomēr pārsātina ar propagandu no ārzemēm. Latviešu tauta nevar saprast, kāpēc Vācijas angļu joslā ir jāeksistē Baltijas bēgļu centrālai padomei, kuŗas locekļu vidū ir kvislingi, kas dienējuši nacistu „SS" brigādēs?"

Es redzēju, ka Rīgā ir atvērtas luterāņu, katoļu un pareizticīgo baznīcas. Šo baznīcu vadības pārstāvji nenoliedza, ka daži no viņu vidus bija sadarbojušies ar vāciešiem. Viņi apliecina (un pierādījums tam bija dievlūdzēji baznīcās), ka Latvijas valdība it nekādi neiejaucas reliģiskā brīvībā."

„Reynolds News" Londonā

Rietumu bloka skaitliskam lielumam bez tam itin labi varētu pieskaitīt vēl kādus 20.000.000 augstspējīgu un civilizētu eiropiešu, kas apdzīvo angļu dominijas, un piedevām vēl angļu, franču, holandiešu, beļģu, spāņu un portugaļu koloniālo imperiju iedzimto tautas, kas visas kopā dod ap 322.000.000. Kopskaits tad sniegtos pie 580.000.000, t. i., tas būtu 30 proc. no visas pasaules iedzīvotājiem. Te mēs vēl neieskaitām Indiju, kuŗu Anglijas lēboristu valdība solījusi evakuēt.

„Continental Daily Mail,"
Paris, August 25, 1946

Citāda liecība

Zviedrijā no Latvijas nesen ieradies kāds tautietis, kam izdevies pārdrošais pasākums atgriezties dzimtenē un no turienes atkal atpakaļ uz Zviedriju. Par vērojumiem Latvijā viņš izteicies: — Pēc kapitulācijas krievi sadzinuši latviešu jaunekļus minu meklēšanas vienībās, kas pēc paviršas apmācības sūtītas darbos. Daudzi no tiem gājuši bojā. Boļševiku jau agrāk izdarītā „zemes reforma" atkal ir spēkā. Nevienam nedrīkst būt vairāk par 30 ha. Zemes apstrādātāju lielā trūkuma dēļ līdz 8 ha zemes ir nodots apstrādāšanai pat vāciešiem un mazāk ievērojamiem bij. policistiem un aizsargiem. Lauku iedzīvotāju stāvoklis ir ļoti grūts, jo lielākā daļa nav iespējams piedalīties daudz maz nopietnākā sarunā, nemaz nerunājot par zināšanām, kādas būtu nepieciešamas biroju darbos vai jebkurā citā profesijā. Ja vāciešu vidū būs jāmeklē darbs, valodas trūkums daudziem atņems pat maizi. Lai cik liela nozīme angļu valodai, arī vācu valodas pārvaldīšana nenāks par sliktu pat aizjūras zemēs, piemēram, ja liktenim labpatiktos daļu mūsu bēgļu aizvadīt kaut vai Dienvidafrikā.

Vācu valodas kursi mūsu nometnēs nebūtu jāorganizē tik gari un plaši, kā tas pašreiz ir ar angļu valodu. Kaut kāds zināšanu pamats jau radies dabīgā ceļā, lai arī satiksmē ar bavāriešiem vai švābiem pieaugušie latvieši, bet visvairāk bērni būs šo un to iemācījušies no divainām izloksnēm. Pēdējais laiks šo lietu pārdomāt mūsu nometņu kultūras daļām un izdevējiem, kas spētu atrast labus lietpratējus vārdnīcas sastādīšanai un izdošanai. Veltīgs šis darbs nebūs arī tad, ja nākamos mēnešos vai gados Dievs mums ļautu atgriezties mūsu brīvajā Latvijā. Katra kultūras valoda ir liels ieguvums, bet vācu valoda mums jau tagad var lieti noderēt ciņā par eksistenci un tiesībām. — E. Dobelis, Latvian Camp, Lauingen/Donau, Bay. (13b).

Cināmies Indoķīnā

Mums te — franču ārzemnieku leģionā dzīve līdz šim ir diezgan laba, visi esam stingri uzbarojušies, bet tikai daudz jāsitas ar Indoķīnas iedzimtajiem — partizāniem. Še sastopami vēl arī daudz japāņu ar dažādiem ieročiem, bet tos mēs pieveicam viegli, jo mums ir liels pārspēks. No mūsu rotas daži ir ievainoti, bet es pagaidām esmu ticis cauri ar veselu ādu. Pagājušā nakti, piemēram, ielencām 5 mājas un sagūstījām 7 partizānus. „Pieminai" paņēmām līdz visas vistas un pīles un vienu cūku. Pārējās mantas izdalījām vietējiem, kas ir lieli mūsu piekritēji. Par ārpasauli mēs gandrīz nekā nezinām. Te redzamas tikai iedzimto noplukušās būdas un arī paši viņi staigā vienās skrandās, bet bērnu katrai iedzimtai pa desmit. Saigonā gan ir arī baltās sievietes. Iedzimto sievu par 200 piastru var nopirkt uz visu mūžu. No mūsējiem daža labs tādu jau iegādājies. Kad viņas ietērpj eiropiešu drānās, tad izskatās diezgan glītas. Mēs — latviešu zēni gan sapņojam tikai par savām latviešu meitenēm. Ja viņas mums rakstītu, būsim ļoti priecīgi. — Legionnaire H. Mustis, 11 e Cie, 3 e REI, 3 e BTN, Secteur postal 53.343, Extreme Orient, France.

Zviedrijas izdotiem tautiešiem, kas īsu brīdi teica runas Maskavas radiofonā, viņu piederīgie līdz šim nekādas ziņas nav saņēmuši. Visumā krievi izvairās no nāves sodiem, likvidācijām un masu deportācijām. Zemes administrācijā valda chaotiski apstākļi. Rīgā bieži viesojas PSRS mākslinieki, bet sarīkojumi vāji apmeklēti. Citādi tas bija ar Mildas Brechmanes-Štengeles koncertu, ko tā deva pēc atbrīvošanas no NKVD apcietinājuma. Pasīvā pretestība strādniecībā aug. 1. maija svinībās Vairoga strādnieki nepiedalījās, jo tie uz to esot spiesti ar varu un viņus mēģināts uzpirkt ar degvīnu. Metallstrādnieku trūkuma dēļ represijas izpalikušas.

„Latviešu Balss Austrijā" Gīsenbachā

V. Kadiķis Oldenburgas vācu valsts operā

Dziedoņi Valdemārs Kadiķis-Ančarovs un Eilens Kalniņš saistījušies pastāvīgam darbam Oldenburgas vācu valsts operā un teātri un jau parakstījuši līgumus 1946./47. g. sezonai. Arī operešu dziedone Paula Brivkalne Oldenburgas operā un teātri parakstījusi līgumu par atsevišķām viesizrādēm. H. Lameks

Mums raksta

Piemirsta lieta

Mūsu nometnēs rīko daudz un dažādus kursus, bet vienu un ļoti svarīgu lietu esam tīšām vai netīšām pavisam piemirsuši. Tā ir vācu valoda. Ja nu, DP zināmas bezrūpības laikiem izbeidzoties, mums būs jāuzsāk vairāk vai mazāk patstāvīga dzīve šepat Vācijā, tad tās trūkums būs liels un nopietns šķēršlis. Neviens, šķiet, nav pat mēģinājis izdot noderīgu vācu valodas vārdnīcu, kurpretim dažādas kvalitātes angļu valodas vārdnīcu mums vai plūdi. Latviešu bēgļu zināšanas vācu valodā ir tik vājas, ka lielākai daļai nav iespējams piedalīties daudz maz nopietnākā sarunā, nemaz nerunājot par zināšanām, kādas būtu nepieciešamas biroju darbos vai jebkurā citā profesijā. Ja vāciešu vidū būs jāmeklē darbs, valodas trūkums daudziem atņems pat maizi. Lai cik liela nozīme angļu valodai, arī vācu valodas pārvaldīšana nenāks par sliktu pat aizjūras zemēs, piemēram, ja liktenim labpatiktos daļu mūsu bēgļu aizvadīt kaut vai Dienvidafrikā.

Vācu valodas kursi mūsu nometnēs nebūtu jāorganizē tik gari un plaši, kā tas pašreiz ir ar angļu valodu. Kaut kāds zināšanu pamats jau radies dabīgā ceļā, lai arī satiksmē ar bavāriešiem vai švābiem pieaugušie latvieši, bet visvairāk bērni būs šo un to iemācījušies no divainām izloksnēm. Pēdējais laiks šo lietu pārdomāt mūsu nometņu kultūras daļām un izdevējiem, kas spētu atrast labus lietpratējus vārdnīcas sastādīšanai un izdošanai. Veltīgs šis darbs nebūs arī tad, ja nākamos mēnešos vai gados Dievs mums ļautu atgriezties mūsu brīvajā Latvijā. Katra kultūras valoda ir liels ieguvums, bet vācu valoda mums jau tagad var lieti noderēt ciņā par eksistenci un tiesībām. — E. Dobelis, Latvian Camp, Lauingen/Donau, Bay. (13b).

Cināmies Indoķīnā

Mums te — franču ārzemnieku leģionā dzīve līdz šim ir diezgan laba, visi esam stingri uzbarojušies, bet tikai daudz jāsitas ar Indoķīnas iedzimtajiem — partizāniem. Še sastopami vēl arī daudz japāņu ar dažādiem ieročiem, bet tos mēs pieveicam viegli, jo mums ir liels pārspēks. No mūsu rotas daži ir ievainoti, bet es pagaidām esmu ticis cauri ar veselu ādu. Pagājušā nakti, piemēram, ielencām 5 mājas un sagūstījām 7 partizānus. „Pieminai" paņēmām līdz visas vistas un pīles un vienu cūku. Pārējās mantas izdalījām vietējiem, kas ir lieli mūsu piekritēji. Par ārpasauli mēs gandrīz nekā nezinām. Te redzamas tikai iedzimto noplukušās būdas un arī paši viņi staigā vienās skrandās, bet bērnu katrai iedzimtai pa desmit. Saigonā gan ir arī baltās sievietes. Iedzimto sievu par 200 piastru var nopirkt uz visu mūžu. No mūsējiem daža labs tādu jau iegādājies. Kad viņas ietērpj eiropiešu drānās, tad izskatās diezgan glītas. Mēs — latviešu zēni gan sapņojam tikai par savām latviešu meitenēm. Ja viņas mums rakstītu, būsim ļoti priecīgi. — Legionnaire H. Mustis, 11 e Cie, 3 e REI, 3 e BTN, Secteur postal 53.343, Extreme Orient, France.

Zviedrijas izdotiem tautiešiem, kas īsu brīdi teica runas Maskavas radiofonā, viņu piederīgie līdz šim nekādas ziņas nav saņēmuši. Visumā krievi izvairās no nāves sodiem, likvidācijām un masu deportācijām. Zemes administrācijā valda chaotiski apstākļi. Rīgā bieži viesojas PSRS mākslinieki, bet sarīkojumi vāji apmeklēti. Citādi tas bija ar Mildas Brechmanes-Štengeles koncertu, ko tā deva pēc atbrīvošanas no NKVD apcietinājuma. Pasīvā pretestība strādniecībā aug. 1. maija svinībās Vairoga strādnieki nepiedalījās, jo tie uz to esot spiesti ar varu un viņus mēģināts uzpirkt ar degvīnu. Metallstrādnieku trūkuma dēļ represijas izpalikušas.

„Latviešu Balss Austrijā" Gīsenbachā

FEĻETONS

Sasniegumi

Ar lielu runāšanu par mūsu nometnes „saeimas" vēlēšanām esmu daudziem krietni apnicis, bet, kā savā laikā Ļevs Tolstojs, es nevaru klusēt. Nevaru klusēt par lieliskiem balsošanas sasniegumiem. No visiem balsstiesīgiem mūsu nometnē vēlēšanās piedalījās 85,8 proc., kas uzskatāms par Latvijas rekordu, uzstādītu trimdas apstākļos. Pasaules rekords šinī disciplīnā pieder Padomju Savienībai, kur vēlēšanās parasti piedalās 99,9 proc. Iztrūkstošie 0,1 proc. Padomju Savienībā parasti iet bojā satiksmes negadījumos, steidzoties uz balsošanas iecirkņiem, vai arī tos samin kājām pie šo iecirkņu durvīm, jo katrs grib nodot savu balsi kā pirmais, bet pirmais var būt tikai viens. Tādā kārtā Padomijas vēlētāji no vienas paradīzes otrā nonāk ar apvienotā bloka kandidātu sarakstu rokā, kas ir labākā rekomendācija uzņemšanai debesu pulkos. Mēs, saprotams, ievērojot politisku negatavību un pagātnes maldus, nevaram sapnot par tik augstu balsotāju procentu. Mūsu nometnes vēlētāji balsošanas telpā ieradās pa vienam neorganizētos gājienos, bez lozungiem un plakātiem. Balsošanas telpā neredzēja nekādas mākslinieciskas pašdarbības, — nebija pat ugunsrijēju, bet, neskatoties uz šiem trūkumiem, uzstādījām Latvijas rekordu. Iespējams, ka zināms nopelns še bija vēlētāju sarakstiem, jo tautieši, rūgtas pieredzes mācīti, baidījās, ka tos, kas atturēsies no balsošanas, izsūtīs uz mūsu nometnes īpašo darba vietu — kūdras purvu, jo Sibirija pagaidām nav sasniedzama. Vienīgās domstarpības pie balsu skaitīšanas radīja no urnas izņemtā zīmīte ar uzrakstu „Papurn." Ilgi nevarēja vienoties, vai uzraksts atzīstams par lozungu vai arī zīmīte atzīstama par nederīgu. Pēdējās Saeimas vēlēšanās pat tādus uzrakstus, kā „nost ar utainiem," atzina par lozungiem, bet šinī gadījumā nebija skaidrības, kam tad īsti balsotājs solīja pa purnu, un tādēļ par lozungu to nevarēja atzīt. Daži komisijas locekļi apstrīdēja, ka uzraksts „Papurn" nozīmē „pa purnu," tas esot uzvārds „Pupuriņš." Mūsu nometnē tiešām dzīvo viens tautietis ar šādu uzvārdu, klusas un saticīgas dabas cilvēks, kas, protams, savu kandidatūru vēlēšanām neuzstādīja. Vārdu sakot, zīmīti atzina par nederīgu, bet še jāpiezīmē, ka, ja līdzīgs gadījums būtu noticis kādā konferencē, tad tas izraisītu vismaz pāris nedēļu ilgas debates. Pie mums tās atkrita, jo vēlēšanu komisijā bija vīri kā ozoli un to vidū arī es. Beidzot jāatzīmē vēl viens ievērojams sasniegums: vēlēšanu komisija ar automašīnu devās uz kūdras purvu un, nobraucot apmēram 200 km, pārveda mājās 10 balsu. Šis sasniegums uzskatāms par neoficiālu pasaules rekordu balsošanas uzvedumos, jo pat oficiālā pasaules rekordiste 10 balsu dēļ neskrien tādus gaisa gabalus, bet ierīko balsošanas iecirkni uz vietas, notur mītiņu, nobalso un — 99,9 proc. kā aptiekā.

Drūmais

SPORTS

Mūsu vieglatlētu izlase, kuras gaitas jau atzīmētas pag. n—rā, **Vilhelmshafenā** pret vācu vieglatlētu izlasi panāca sevišķi pārliecinošu uzvaru, iegūstot visas 10 pirmās vietas, 9 otras un 1 trešo. Vācieši šķēpa mešanā, piemēram, atstāti pavisam bez punktiem. Punktos latviešu uzvara izteicās 69:28. Izcilākus rezultātus diska mešanā uzrādīja Ratass ar 44,36 m (ārpus konkurences 44,57) un lodes grūšanā Millers ar 14,18 m. **Oldenburgā** vieglatlētikas eksternās sacīkstēs latviešu izlase uzvarēja vāciešus ar 67:41 p., iegūstot 1 pirmo, 7 otras, 1 trešo un 1 ceturto vietu. — **Gēstachtas** latviešu nometnes „Saule" sportisti viesojās **Icehojā** un galda tennisā uzvarēja turienes latviešu nometnes sportistus 5:1, bet volejbolā G. vīrieši zaudēja 6:15, 6:15 un G. sievietes uzvarēja „icehojietes" 15:1, 15:8. Basketbolā G. vīrieši zaudēja smagi 23:33 (9:12) (**Mārtiņš Kalve**). — **Dornbirnā**, Austrijas Forarlbergā, starptautiskās vieglatlētikas sacīkstēs 25. aug. piedalījās daudzi labākie Šveices, Vīnes, Tiroles un Forarlbergas vieglatlēti. Latvietis Edgars Laipenieks (US) pārstāvēja Innsbrukas austriešu sporta biedrību „Union." 15 dalībnieku konkurencē 5.000 m skrējienā viņš uzvarēja un ieguva goda balvu — Šveices rokas pulksteni. Laipenieka laiks 15:53,4, aiz viņa Austrijas rekordists Vēbers 16:06,1, 3. v. Šveices maratona meistars Viss 16:06,7. Svētku spēļu laikā **Bregencā** L. bija pirmais 1.500 m skrējienā, bet **Šafhauzenā**, Šveicē, 5 km skrējienā viņš ieguva 3. vietu. 3.000 m apvidus skrējienā **St.-Gallenā**, Šveicē, 20. aug. Laipenieks atkal bija pirmais. 8. sept. bija paredzēts viņa starts Tiroles vieglatlētikas meistarsacīkstēs **Innsbrukā** 1.500 un 5.000 m skrējienā, 14. un 15. sept. viņš startē 1.500 un 5.000 m skrējienā Forarlbergas meistarsacīkstēs **Dornbirnā**, 29. sept. Vīnē Austrijas stafetes meistarskrējienā 4×1.500 un 6. okt. **Freiburgā**, Šveicē, 16 km ielu skrējienā, kuram pieteikušies 300 dalībnieku. L. patlaban saistīts par visas Austrijas vieglatlētu Zalcburgas nometnes treneri vidus- un garbalu skrējienos. Viņš ir arī Innsbrukas austriešu vieglatlētu vienības vadītājs (**R. K.**). — Latvijas ilggadējā daiļslidošanas meistare Alīse Dzeguze-Kļaviņa no Bad-Zegebergas ieradusies Ķīles latviešu nometnē. Daiļslidošanas sportam viņa gan kļuvusi neuzticīga jau 1942. g., kad viņai piedzima mazā Astrīde, bet tagad viņa saka, ka nodomājusi no jauna uzsākt slidošanu, „ja dabūšu slidas." Tās paliknās armijas virsniekus bīdām bērnu ratiņus, bet viņu sievas ejam aiz viņiem. Uz ielām un ceļiem virzienu uzraksti ir lieliem burtiem krievu valodā un mazākiem vācu. Lai gan Tīringa ir viens no bagātākiem krievu joslas lauksaimnieciskiem un rūpnieciskiem apgabaliem, te, tāpat kā pārējās okupācijas joslās, redz daudz noplukušu vāciešu. Tie tikpat bieži ubago pēc cigaretēm un tikpat čakli liecas pēc cigarešu galiņiem, kā tas vērojams visā Vācijā. — Krievu pārvaldītais Berlīnes radiofons ziņo, ka komūnistu dominētā sociālistu vienības partija (SED) 8. sept. vēlēšanās krievu okupētā Saksijas provincē guvusi ap 60 proc. no visām nodotām balsīm vai par 800.000 balsu vairāk, nekā dabūjušas tās 2 konservatīvās sāncenses kopā. Padomijas ziņu birojs vēsta no Veimāras, ka „SED" uzvarējusi arī Tīringā, lai gan ar mazāku pārsvaru kā Saksijā. Saksijas province ar galvaspilsētu Hallē nav jāsajauc ar Saksijas valsti (galvaspilsēta Drēzdene), kur balsošana notika nedēļu agrāk. — Vācu kristīgi sociālās apvienības (CSU) **Minchenē** publicētais informācijas biletens aizliegts pēc tā pēdējiem 2 uzbrukumiem Padomijas okupācijas politikai. — ASV un Anglijas Militārās valdības pārstāvji piekrituši Vācijas visu 4 joslu civilās administrācijas pārstāvju konferencei Brēmenē 4.—5. okt. ASV Militārā valdība apturējusi vispasaules katoļu palīdzības organizācijas „Caritas" darbību, jo tai ASV joslā nav bijis oficiālas atļaujas. Drīz pēc kara beigām „Caritas" piegādāja vāciešiem pārtikas sainīšus pa pastu un smagajās automašīnās caur Šveici, Austriju un franču joslu.

ASV

Vislielākais jūrnieku streiks ASV vēsturē turpina nožņaugt starptautisko tirdzniecību. — Biržas aprindās aizvien vēl turpinošos akciju kursu sabrukumu mēģina izskaidrot ar Amerikas pastāvīgiem streikiem un ar Amerikā nokļuvušo bēgļu bailēm no 3. pasaules kara sākšanās, jo galvenie akciju pārdevēji bijuši franči, holandieši un šveicieši, kuru piemēram sekojusi daļa amerikāņu. Citi lietpratēji kursu sabrukumu mēģina izskaidrot ar ASV kapitāla peļņas augstā nodokļa iedarbību. Visvienkāršākais izskaidrojums ir: „šādas kursu krišanas esot periodiskas." — Kara viceministrs Rojalls (Royall) izteicās, ka ASV nedrīkst atbruņoties, kamēr nebūs drošības, ka arī pārējās pasaules nācijas tāpat atbruņojas. ASV jāpaliek apbruņotām un jābūt 1. vietā jauno ieroču pētniecībā. Stingra, bet mieru griboša Amerika būs varena ietekme pasaules miera uzturēšanā.

The Stars and Stripes

Ja Krievija izstātos

Parīzē iznākošais angļu laikraksts „Continental Daily Mail" 6. septembrī rakstā „Ja Krievija izstātos" saka:

„Runā, ka tuvākajos mēnešos Krievija izstāšoties no UN saimes un atgriezīšoties savā izolācijā, pulcinot ap sevi līdzskrējējas valstiņas. Šāds solis būtu jānožēlo, bet tas vēl nenozīmē, ka tas nestu nelaimi. Tas katrā ziņā darītu nepārprotamu galu mūsu dilstošajām vienotās pasaules cerībām un vājas dzīvības pazīmes uzrādošajām izredzēm par 4 lielo sadarbības turpināšanu.

Krievijas iztrūkšana UN organizācijai būtu tikpat liels trieciens, kāds bija ASV nepiedalīšanās Tautu Savienībā. UN vairs neeksistētu kā pasaules iestādījums ar pasaules autoritāti. Un tomēr: ja Krievija izstātos, stāvoklis diez vai būs sliktāks par patlabanējo. Tas var kļūt pat krietni labāks. Nācijas vismaz zinās, kur tās atrodas. Tās atbrīvotos no ietekmes, kas Drošības padomē radījusi uztraucošu apjukumu un Parīzes galotni piesātinājusi ar briesmām.

Krievijai vēl paliekot, UN organizācija ir itin viss, bet tikai ne vienība. No tā sauktās miera konferences miers zūd gandrīz vai saskatāmi. Uzvarētājas nācijas ir kā bars strīdīgu pasažieru autobusā, kam nav šofera un kas brauc arvien ātrāk pirms gāžas neizdomājamā nelaimē. Kopš savas pirmās sēdes janvārī Londonā Drošības padome tikai veicinājusi nemierus un melus, — un Krievija par to ir atbildīga. Kopš ir tapusi jaunās pasaules veidotāja organizācija, starptautiskais stāvoklis jo ātri pasliktinājies."

Berness dod autografus Eslingenas latviešiem

Eslingenas „Latviešu Ziņas" stāsta, ka **Bad-Kanštatē** pie Štutgartas 7. sept. pēcpusdienā neparedzēti pieturēja ASV ārlietu ministra Džemsa Bernesa speciālvilciens. Latvietis Dz., kas stacijā gaidīja vilcienu, pazina lielo valstsvīru un māja tam draudzīgu sveicienu. Berness piecēlās, atvēra logu un laipni apjautājās, kas Dz. esot. Tas atbildēja, ka ir latvietis un DP. Pēkšņas iedomas vadīts, viņš lūdza Bernesu pieņemt atmiņai dažas Latvijas patstāvīgās republikas pastmarkas, kas tam glabājušās naudas makā. ASV ārlietu ministrs veltī pieņēma un revanšējās ar lielisku Havannas cigāru. Sarunai neveicoties valodas grūtību dēļ, latvietis vēl lūdza Bernesa autografu, ko augstais amerikānis arī neliedza, parakstoties uz Dz. angļu valodā sastādītās personības apliecības zem Latvijas valsts ģērboņa. Laipnā valstsvīra autografus šajā pat reizē ieguvuši vēl vairāki citi Eslingenas kolonijas latvieši.

Igauņu bariņam palikšana liegta

Miamijā, Floridā, 9. sept. (UP). — 18 drošsirdīgu igauņu, kas pārvarēja vētraino Atlantisko okeanu 38 pēdu garā buru laivā, lai meklētu patvērumu AS Valstīs, atkal vērš savus skatus jūras virzienā, jo imigrācijas izmeklēšanas padome vakar tiem liedza likumīgu palikšanu. Uzņēmīgā bariņa locekļi, kuru vidū ir arī 5 g. v. meitenīte, šodien prātoja par Austrāliju vai Meksiku. Pagaidām viņiem atliek tikai viens cerības stariņš pēc visām šīm 2 nedēļām, kas okeāna braucienā nogurdinātajam bēgļu pulciņam pavadītas Miamijā. Vairāki pulciņa brīvprātīgie aizstāvji — advokāti izteikušies, ka viņi iesniegs apelāciju imigrācijas un pārsūdzību padomei Filadelfijā. Lai gan kopš ierašanās Miamijā tie burtiski apbērti pārtikas un naudas dāvanām, grupas 11 vīriešu pasvītro, ka viņi nevēlas pārtikt no labdarības. Ar savas mazās laivas vadītāju kapt. Fēliksu Tandre priekšgalā viņi cenšas pārliecināt visus, ka cer atrast kaut pagaidu darbu un būt vienkārši strādnieki, lai gan viņi gandrīz visi ir labi amatnieki.

The Stars and Stripes

Rakešbumbas . . .

(Turpinājums no 1. lappuses)

donas konferencei Palestīnas jautājumā, kuŗā Anglijas pārstāvji piedāvājās pilnīgi atteikties no angļu-amerikāņu agrāk izstrādātā plāna Palestīnas sadalīšanai, lai atrastu varbūtēju labāku atrisinājumu, terrors pašā Palestīnā nemitas. Žīdu jauniešu pulciņš **Telavivā** 10. sept. nogalināja 2 angļu policijas virsniekus un 6 personas ievainoja. — Anglijas kara aviācijas štāba šefs maršals lords Teders 11. sept. aicināja gādāt par spēcīgu un veselīgu Anglijas kara aviāciju: „Ja mēs nedarīsim kaut ko ārkārtēju, tad mūsu balsi pasaulē un UN saimē neviens neuzklausīs. Uzskati un ideāli, par kuŗiem mēs cīnījāmies un uzvarējām pēdējā karā, būs pakļauti pirmā uzbrucēja nežēlastībai, kas mums vēlēs launu." — Padomijas vēstniecības priekšā **Tokijā** 11. sept. soļoja ap 5.000 vecu japāņu vīriešu un sieviešu, kas nesa plakātus ar jautājumiem: „Kas noticis ar mūsu ģimeņu locekļiem krievu okupētā territorijā?" — Japāņiem no 10. sept. atļauta pasta satiksme ar pārējo pasauli, izņemot vienīgi Vāciju. Pagaidām japāņi var sūtīt tikai cenzūrai pakļautas pastkartes un saņemt pārtikas un drēbju sainīšus līdz 6 kg. — Lietus gāžu izsaukti plūdi Francijas dienvidaustrumos nodarījuši simtiem miljonu franku zaudējumus.

UN

Ukrainas ārlietu ministrs Manuiļskis Drošības padomei **Ņujorkā** deklarēja, ka pret Padomju Savienību esot uzsākts nervu karš. 2 stundu runā viņš mēģināja atbildēt visiem Ukrainas apsūdzības neatbalstītājiem pret Grieķiju un to atbalstošo angļu karaspēku, kas apdraudot Balkānu mieru. Uz Austrālijas pieprasījumu noņemt šo jautājumu no darba kārtības, viņš atcirta, ka neļaušot kādam austrālietim sevi pamācīt. Komūnisti daudzās valstīs ļoti daudz darījuši, viņš teica, lai palīdzētu izcīnīt uzvaru otrā pasaules karā. Daudz valstīs komūnisti esot valdību locekļi un ir laiks izbeigt nostāšanos pret tiem. Spānija, Portugale un Grieķija Eiropā esot vienīgās valstis, kas turpinot „hitlerisko" nostāju pret komūnistiem. — UN izglītības, zinātnes un kultūras organizācija **Londonā** 3 dienu sesijā izlēmusi pārvietot visu tās pagaidu sekretariātu uz Parīzi, kur tas novietosies „Majestic" viesnīcā. 5. nov. tur notiks šīs organizācijas pirmā pilnsapulce. — Iespējams, ka par UN Eiropas reģionālo mītni kļūs **Ženeva**, bet mazāki reģionāli biroji atradīsies **Londonā**, **Parīzē**, **Kopenhagenā** un citās Eiropas galvaspilsētās, ieskaitot arī **Maskavu**. Domāts par šādu reģionālu biroju iekārtošanu arī **Kairā**, **Jaundēlijā**, **Nankingā** un latīņu Amerikas galvaspilsētās.

UNRRA

UNRRA's pagaidu šefs Vācijā Meijers Kons **Arolsenā** paziņoja, ka par savu vietnieku iecēlis angļu brigādes ģenerāli Sirusu Grīnsledu (Cyrus Greenslade), kas 32 gadus ir angļu armijas virsnieks un jau risinājis pārvietoto personu problēmas, būdams karaspēka pavēlnieks Dienvidpalestīnā 1944./45. g. — ASV valdība un UNRRA's vadība **Vašingtonā** norādījušas, ka ASV domstarpības ar maršalu Tito nebūs šķērslis UNRRA's palīdzības sūtījumiem uz Dienvidslaviju. Dzelzceļa tērauda sliedes, kas agrāk bijušas paredzētas Ķīnai, UNRRA tāpat nosūtīs Dienvidslavijai, lai gan ASV ārlietu ministrija šajā jautājumā saņēmusi īpašus amerikāņu senātoru protestus.

Vācija

Ap 20. sept. Eiropā sagaida ģen. Dvaitu Eizenhaueru (kam Amerikā nupat nomirusi māte). ASV armijas štāba šefs inspicēs lielāko daļu no 307.000 amerikāņu karaviriem Eiropā, kuŗu vairums ir karā rūdīto veterānu vietā stājušies nepiedzīvojuši jaunieši. Viņš apmeklēs daudzas valstis vai arī uzklausīs pilnīgus ziņojumus par visām patlabanējo domstarpību territorijām, jo īpaši Italijas-Dienvidslavijas apstrīdētās Triestas jautājumā, un iepazīsies ar amerikāņu centieniem apvienot Vācijas pārraudzības joslas. — Par ģen. Maknarnija štāba šefu iecelts 57 g. v. ģenerālmajors Klarenss Hubners (Maj. Gen. Clarence R. Huebner), kas līdz šim komandēja 1. kājnieku diviziju un 5. korpusu. Jaunais štāba šefs norādīja, ka nākamā vasarā Eiropā paliks 150—200.000 amerikāņu karaviru, kas būs koncentrēti visvairāk Vācijā. ASV karaspēks atstās Austriju 3—4 mēnešus pēc miera līguma stāšanās spēkā. Viņš sevišķi uzsvēra amerikāņu karaviru „politisko" misiju ar savu demokratiju iepazīstināt Vācijas jaunatni. Tagad amerikāņu karaviriem 4 stundas nedēļā jāveltī vācu jauniešu apmācībai sporta nodarbībās un jau drīzumā var gaidīt bēzbola sacensības starp amerikāņu un vācu vienībām. — Amerikāņu un angļu spēki 10. sept. abās joslās kopēji pēkšņi pārbaudīja daudzas vācu firmas un bankas, apķīlājot nenodotos dārgakmeņus un zeltu. Masu pārmeklēšanas rezultāti esot sekmīgi. — Amerikāņu korespondenti, kas nupat iepazinušies ar sākumā amerikāņu un tagad krievu okupēto Tīringu, ziņo, ka uz Vāciju pārvietojušās daudzas sarkanās armijas virsnieku ģimenes. Salīdzinājumā ar vērojumiem Tīringā un Saksijā pag. gada decembrī, tagad lielās un mazākās pilsētās redz daudz vairāk krievu karaspēka. Veimārā korespondenti redzēja sarka-

Sludinājumi

Kārli Lusti, dz. 15. 30. 5., no Rīgas, Dārzaugļu 8, lūdz atsaukties, paziņojot tagadējo adresi, **Traunšteinas DP nometņu latviešu labklājības komiteja**: DP Camp, **Kurhaus**, Traunstein, Bay. (13b). 3596

Ltn. **Kārli Puskalnu**, 45. IV bija Kurz., m. sieva **Marta Puskalna**: c/o R. Kalniņš, Post Restante, Postamt 2, Bad Reichenhall, Bay. (13b). 3595

Lūdzu atsaukties personas, kas 45. IV bija „KZ" nometnē Belsen-Bergen. **Natālija Veisa**: Leopoldstr. 15, Detmold, Lippe (21a). 3573

Par dēlu **Helmutu Timofejevu**, dz. 13. g. Rīgā, 45. g. bija franču joslā, lūdz z. **Kārlis Timofejevs**: Aufbauschule, Z. 177, Amberg, Bayern (13a). 3579

Tuviniekus m. **Ludmilla Arne**: bei Niederhof, **Hertelstr. 2**, Berlin-Friedenau (1). 3571

„Latviešu Vēstneša" 1 mēneša abonements ar piesūtīšanu maksā 5 markas, 2 mēnešu — 8 markas. Abonementu pieņem no jebkuŗa numura. Atsevišķa numura cena 50 fen. Tuvinieku meklēšanas sludinājumi par katru pilnu vai saīsinātu vārdu 30 fen., pustreknā salikumā 45 fen., tekstā 90 fen. Pārējie sludinājumi 100 proc. dārgāk. „Latviešu Vēstneša" pārstāvē angļu okupācijas joslā — Lidija Dravniece: Latvian Camp, „Frische Quelle", Hiddesen bei Detmold, Lippe (21a); Austrijā — Rūdolfs Kalniņš: DP Camp, Glasenbach bei Salzburg, Oesterreich. Maksājumiem Austrijā piemērojamas tās pašas likmes šiliņos. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu tehnisku vai neparedzētu iemeslu dēļ izdevējs atbildību neuzņemas.

Printed by Manz, Dillingen. — 12.300